

Juni 2016

Månadsbladet

Två viktiga segrar

Råstasjön med den växande Arenastaden i bakgrunden. Foto: B. Sundberg.

Under de senaste månaderna har det kommit två domar från Mark- och miljööverdomstolen i strandskydds-ärenden, ärendena har handlat om bostadsbebyggelse vid Råstasjön i Solna och en skola vid sjön Trekanten i Stockholm. Glädjande nog har båda domarna gått i linje med vad vi i Naturskyddsföreningen har hävdat! Solna stad kommer inte gå vidare med bebyggelsen vid Råstasjön men Stockholms stad kommer troligen att överklaga till Högsta domstolen.

Både i Råstasjön- och Trekanten-målet sätter domstolen ned foten och säger att sökanden ska visa ett alternativ till att bygga på strandskyddat område, inte bara vid dispenser utan även när det kommer till detaljplaner. Man ska alltså visa att andra former av exploatering inom detta område eller på en annan plats skulle vara orimliga respektive medföra större olägenheter/intrång på andra värden. När det gäller den tänkta skolan vid sjön Trekanten är domskälet att Stockholms

stad inte har visat att skolan måste ligga precis vid Trekanten och inte någon annanstans. Kommunen kan inte bara hänvisa till *allmänt angeläget intresse* utan måste visa att det inte finns några andra alternativ. I domen står dock att domen kan överklagas till Högsta domstolen. Det planerar Stockholms stad att göra. Stockholms stad verkar tagna på sängen av denna dom fast de visste att deras planering betyder att man går in i strandskyddat område. Vi tycker att det är ett märkligt agerande av staden eftersom det inte verkar som att de har förstått att planen kan stoppas av strandskyddet. I synnerhet eftersom de under hela processen tryckt på hur bråttom det är med skolan. Men då borde man inte ha planerat in den på strandskyddad mark. Att döma av kommentarerna efter domen har Stockholms stad inte tänkt tanken att planen skulle kunna upphävas p.g.a. strandskyddet, denna arrogans visar sig nu bli ett stort problem när de måste tänka om helt i sina skolplaner.

Stockholmskretsen skrev redan i det första samrådet att Stockholms stad ger sig in i en lång process som de inte kan vinna och att de borde ha planerat annorlunda från början, tänk om man hade lyssnat på det.

Tack alla inblandade som har jobbat med de här frågorna. Det ger oss kraft att fortsätta värna strandskyddet som är viktigt ur natur- och rekreationssynpunkt!

Beatrice Sundberg
ordförande

KALENDER

Riksstämman	18-19 juni (Norrköping)
Styrelsemöte	21 juni

Underbar guidning i Tyresö slottspark

Tisdag 24 maj – en fantastisk dag. Varm, solig och alldeles underbar! Vad passar bättre än att strosa genom Tyresö slottspark – så vacker i försommarskrud.

Vår guide, Martina Kiibus från Storstockholms naturguider, berättade för oss om slottets historia och dess vikt för Stockholmstrakten. Slottet uppfördes 1633 av Gabriel Oxenstierna, en av landets mäktigaste män under den tiden då Gustav II Adolf regerade. Slottet var ett av de största godsena i regionen. Idag ägs slottet av Nordiska museet. Parken är omkring 250 år gammal och full av mäktiga ädla lövträd som lind, ask, ek, bok, alm och lönn. En av ekarna tros vara 500 år gammal. Den växer i ensamt majestät och har kunnat breda ut sina grenar ordentligt. Här finns också en skrälldus av fruktträd – vilken blomsterprakt de uppvisade.

I parkens gräsmarker var det inte svårt att hitta sju sorters blommor. Vi såg bl.a. midsommarblomster, smörblomma, gullviva, teveronika, natt och dag, förgätmigej, gökärt, humleblomster, vårbrodd, ängsbräsa, mandelblom, tjärblomster, maskros, hundkäx, löktrav, ängssyra och Adam och Eva. Vi smakade på några av växterna. Det föll inte alla i smaken, särskilt löktraven och ängssyran framkallade grimaser hos några av deltagarna.

Storstockholms naturguider är oerhört kunniga i många saker och man lär sig alltid något på deras guidningar. Ord som bok och bokstav – ursprunget är just trädet bok. Omslagen till böcker förr gjordes av boken. Och det var lätt att rista saker i bokens bark – som runor. Ett annat ord för runa är stav. Stavar som ristas i bokens bark – bokstav.

Från slottsparken kan man ta en gångbro över till Notholmen. Strax innan bron växte de största alar jag någonsin sett. Riktiga bamseträd. Jag är van vid små buskar. Väl här kunde vi knappt höra vad Martina sade – näktergalen sjöng som en tok. Högt och vackert. Bofinken ljöd också upp sin vackra stämma och klarade rätt bra att tävla med näktergalen. Lite på avstånd kunde vi glädjande nog också höra göken. Väl på bron såg vi häckande knölsvan, ladusvalor och tärnor.

På Notholmen berättade Martina om dess historia och om fiskaren som bodde här förr. Bodde man ute i skärgården fick man vara mångsysslare – fiske, jordbruk, djurhållning mm. Vi gick ut på bryggan som är anpassad för rullstolar och vi fick veta mer om Östersjöns ekologi. Östersjön är världens största innanhav med ett vatten som är varken salt eller sött. Det är också ett ungt hav som gör att arterna i havet inte riktigt hunnit anpassa sig till dess miljö. Arterna lever oftast på gränsen till vad de klarar av.

Efter en paus då vi åt medhavd matsäck gick vi tillbaka till slottsparken. Vi gick genom en hassellallé och fick reda på att hasselnötterna inte ingår i allemansrätten och därför inte får plockas. Det beror på att de feta och näringsrika nötterna var så viktiga för det egna hushållet och även för djurhållningen. Som trött och sliten vandrare fick man dock plocka en handfull.

Tyresö slottspark är landets första engelska park och anlades av Fredrik Magnus Piper som senare också anlade Hagaparken. Trots att det är en park så är den full av biologisk mångfald på grund av de gamla vackra träden som erbjuder hemvist för insekter, lavar, mossor och svampar. Om du inte varit här – åk hit! Det är mycket väl värt ett besök.

*Text & bilder:
Katrin Hammarlund, projektledare*

Månadsbladet — Nyhetsbrev för Naturskyddsföreningen i Stockholms län

En periodisk tidskrift som kommer ut 10 ggr/år och distribueras med e-post till aktiva i Naturskyddsföreningens kretsar i Stockholms län. **Manusstopp:** den 20:e i varje månad.

Redaktionen: Karin Schmidt red, Erik Beckman, Maria Bergström, Katrin Hammarlund, Beatrice Sundberg.

Regionalt kansli: Norrbackagatan 80, 113 34 Stockholm. Tfn 08-644 52 70

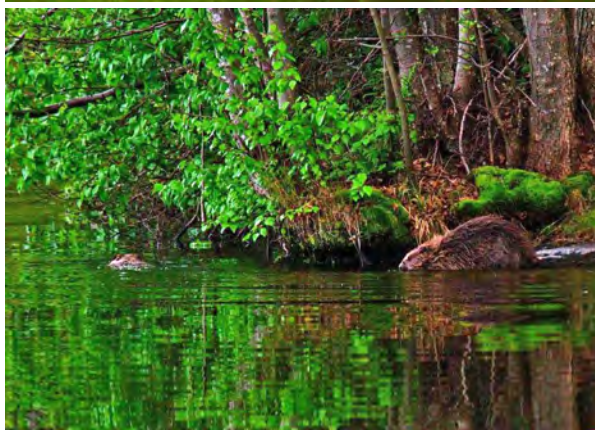
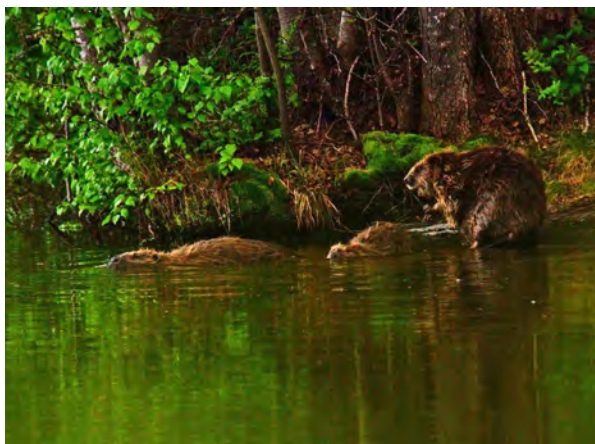
E-post: kansli.stockholm@naturskyddsforeningen.se. Hemsida: <http://stockholms-lan.naturskyddsforeningen.se/>

Ansvarig utgivare:

Beatrice Sundberg
08 644 52 70

UBNR: 21578

(c) Copyright 2009

Bävrar i Järlasjön. Foton: R. Fors

Lyckad bäverspaning

Nackakretsen brukar anordna bäverspaningar vid Kranglan i Järlasjön, faktiskt ett av de första ställena där bävern etablerade sig i Stockholmsområdet. Här brukar bävrarna inte vara så skygga som de kan vara på andra håll och vi brukar oftast få syn på dem när vi har våra bäversafaris där.

På kvällen den 18 maj var det dags igen och sex deltagare plus guiden själv fick verkligen njuta av fina bäverobsar. Vi kunde bekvämt och på inte alltför långt avstånd se tre bävrar, de två föräldradjuret samt en av fjolårsungarna, se bilderna här intill.

Inte blev kvällen sämre av ropande storlom och spelande drillsnäppor heller. Vi hade dessutom gått längs med Järlasjöns strand med mäktiga gammeltallar, flera över 400 år gamla, ekar samt alkärr. Allt detta ett stenkast från det som ska bli Nacka stad och bara 7 km fågelvägen från Sergels torg. Ett fint exempel på de stora kvaliteter som finns i Stockholms närmatur.

Ronny Fors
Ordf Nackakretsen

Hemfosa i vårskrud. Foton: Ingrid Heldt och Jonas Pettersson.

På tur kring Transjön

Skogsgruppen var på exkursion till Transjön, Hemfosa den 1 maj, i ett strålande vackert vårväder. Skogen omkring norra Transjön var delvis dämnd under vatten, och vi hittade bl a det fantastiska bäverdämmet, se bilden. Detta kommer att gynna den biologiska mångfalden.

Skogen väster om Transjön var trolskt vacker med smaragdgröna djupa mossmattor i kuperad terräng, mycket härlig att vandra i.

Överlag fanns spår av rikligt med vilt: älg, rådjur, bäver, vildsvin, räv, hare, ekorre och skogsfågel. Allt väl värt att bevara för både rekreation och utvecklande mot vild naturskog med stora naturvärden.

Allt gott, njut av sommaren - vi ses under kommande naturnätter i Judarn och i Ryssbergen!

Sandra Olofsson,
Skoggruppen

Juni 2016

Månadsbladet

Foto: Beatrice Sundberg

Blöt utdelning

"Tack för att du cyklar"-aktiviteten bytte namn och inriktning i år och heter nu "Ser du möjligheterna". Det är en bredare satsning på hållbart resande från stadens sida som omfattar gång, cykel och kollektivtrafik.

I ruskvädret på morgonen den 26 maj belönades cyklister och gående på elva platser i staden med en påse innehållande en cykelkarta, juice, en bar samt info om cykeltävlingen Stockholm bike och tidningen Cykling.

Denna gång medverkade även anställda från Trafikkontoret på varje utdelningsplats för att öka kommunikationen mellan medborgare och trafikanter.

En av utdelningsplatserna var utanför Stadshuset. Här stod bl a Daniel Helldén, trafikborgarråd i Stockholm och Beatrice Sundberg, ordförande i Naturskyddsföreningen i Stockholms län, samt Lars Strömngren, Cykelfrämjandets ordförande.

Daniel Helldén och Beatrice Sundberg. Foto: L.Strömngren

Tips från skaparna av Grismanifestet:

Tisdag 31 maj tjuvstartar **Club Artevist** på restaurant Magnolia i Stockholm (T-bana Mariatorget) 18.00 – 24.00.

Club Artevist är till för alla som tror på konstens roll i klimatdebatten. Med scenkonst, film, poesi, författarintervjuer och skapande workshops vill vi belysa mänsklighetens mest existentiella och dramatiska fråga och bidra till att stärka den konstnärliga aktivismen.

Först ut är Troja Scenkonst som kommer att visa klipp från "The Revolution will be televised", en dokumentär om Ende Gelände-aktionen den 14 – 16 maj för att stoppa Vattenfalls försäljning av sina tyska brunkolsverk.

Club Artevist – ett förnybart kraftverk med kreativiteten som bränsle – hoppas kunna hålla öppet varje tisdagkväll från och med slutet av september. Ingår i KLIMATAKTIONS kultursatsning TO FUTURE WITH LOVE.

Program m m för den 31 maj-eventet finns här:
<https://www.facebook.com/events/234223896958385/>

Naturkalendern i Stockholms län

Juni 2016

Utdrag ur program från Naturskyddsföreningens kretsar i Stockholms län.
Fler aktiviteter finns på respektive krets hemsida

Lördag 4 juni

24-timmars fågelinventering

Vår årliga dygnsinventering av fågellivet vid Dalkarlsäng nordväst om Bornsjön sker som vanligt vid månadsskiftet maj/juni. Nu blir det nionde året som ett fågelintresserat gäng bemannar fågeltornet under dygnets alla timmar. Vi delar upp dygnet i tvåtimmarsspass, då vi noterar alla arter vi ser och hör. Några av arterna vi brukar se är smådopping, kricka och lärkfalk. Dessutom brukar vattenrallen höras med sina märkliga läten. Förra året noterade vi 64 arter under dygnet, en normal utdelning under våra inventeringsår.

Intresserad? Hör av dig till Hasse Andersson, hasse.tullinge@gmail.com, tel. 070-657 35 39.

Botkyrka-Salem

Nattfågelsafari på Södertörn

Denna sommarkväll hoppas vi på bra väder. Vi gör en rundtur med bil för att lyssna på sommarens spännande röster som kornknarr, småfläckig sumphöna, kärrsångare, näktergal och kanske någon nattskär. Rutten avgörs av vad som har rapporterats den dagen.

Anmälan och upplysningar; Lars Magnusson, lars.magnusson@nrm.se, 070-544 78 84. OBS! Antalet deltagare är begränsat. Senaste anmälningssdag 1/6.

Haninge

Näktergal.

Ekebyhovsparkens äppelgenbank och arboretum

Redan omkring år 1700 fanns närmare 200 olika fruktträd i slottets trädgård. Arboretum skapades omkring år 1900 av dåvarande ägaren Johan Ihre, som planterade mer än 100 inhemska och utländska trädslag. Vår guide, Marianne Wiman, har i egenskap av dendrolog (träd-kännare) och pomolog (äppeld:o) samt mångårig MNF-are djup insikt i de olika trädarterna och äppelsorterna i parken. Vandringstakten blir behagligt maktig. Ta med matsäck! Samling kl. 10.00 vid Ekebyhovs slottsparkering. Kontakt: Marianne Wiman, 08-56031639.

Mäläröarna

Söndag 5 juni

Naturnatt i Judarskogen

Både naturnatten på Ekudden och Rågsveds friområde har varit välbesökta och den här gången är vi i en annan spännande skog som troligtvis bjuder på minst lika minnesvärda naturupplevelser: Judarskogen. Du är varmt välkommen till detta evenemang och ta gärna med familj/vänner! Kvällen börjar med en naturguidning och vi kommer att hålla till vid den vackra sjön Judarn.

Vi bjuder på vegetarisk mat vid en sprakande brasa. Mer detaljerat program kommer läggas ut på Stockholmskretsens och Söderortskretsens hemsidor. Ta gärna med varm tröja, sittunderlag och en termos med varm dryck.

Samling: Utanför Åkeshovs T-bana kl. 18.30. Vi håller på så länge vi orkar! Info och anmälan: Senast 3 juni. Kontakt: Anders Tranberg, anders.tranberg@naturskyddsföreningen.se, 073-724 63 07.

Stockholm / Söderort

Måndag 6 juni

En vild växtvandring på Kullö

Vi vandrar i naturen och letar efter vilda växter som går att äta, är bra för hälsan, det vill säga stärkande för kroppen, eller har andra användningsområden. En bra princip är: Irritera dig inte på ogräset, ät upp det! Chris Druid som är aktiv permakulturist leder vår vandring längs Kullöns stränder och i naturreservatet. Samling kl. 10.00 vid gångbron vid Kullö busshållplats. Ta gärna med lite fika och något att samla växter i. Info: Chris Druid 073-650 45 50.

Vaxholm

Torsdag 9 juni

Fågelsång i försommarkvällen

Följ med på vår traditionella och uppskattade nattsångartur i vårt närområde. Vi hoppas kunna höra bl a näktergal, kärr- gräshopps- och trastsångare mm. Med lite extra tur kanske kornknarr och nattskär. Ta med kvällsfika! Samling: G:a Hammarby apotek, kl 20.30. KON-takt: Håkan Talling, 08-590 89715.

Väsby

Fredag 10 juni

Urskogsfestival i Ryssbergen

Vi upprepar förra årets succé, Urskogsfestivalen i Ryssbergen. Ryssbergen har unika kvaliteter som vi måste värna om när Nacka ska bygga stad. Kom med och fira vår fantastiska urskog. För info om tider och program se nacka.naturskyddsföreningen.se. Urskogsfestivalen är ett samarrangemang mellan Forum Finntorp och Naturskyddsföreningen i Nacka. Start: kl 18.00

Nacka

Ryssbergen. Foto: Ronny Fors

Backsippa.

Lördag 11 juni

Floran i Björkby

Naturservatet Björkby-Kyrkviken har en rik flora med en stor förekomst av backsippor som gynnsats av att Naturskyddsföreningen bedrivit ängsslåtter ett stort antal år. Men även i övrigt finns en artrik torrängsflora. Samling vid parkeringen vid Kvarnbadet kl 10.00.

Bo Eknert leder en vandring genom reservatet och svarar också på frågor om exkursionen (tel 073-766 93 08, bo.eknert@natgeo.su.se).

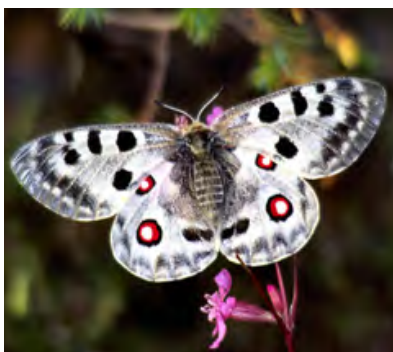
Vallentuna

Helg 11-12 juni

Fjärilarnas helg

2007 invigdes Fjärilsstigen, en ca 3 km lång natur- och kulturstig som löper runt kalkstensbrottet i Stora Vika. Fjärilarnas helg arrangeras som ett samarbete mellan Nynäshamns Naturskyddsförening, Nynäshamns kommun och Naturskolan i Nynäshamn. Välkommen att följa med på våra aktiviteter: Guidning runt Fjärilsstigen, Aktiviteter för barnfamiljer och kvällsguidning för att upptäcka nattflygande fjärilar. Läs mer om vilka tider guidningar och aktiviteter sker samt hur du kan ta dig till Stora Vika med kollektivtrafiken på <http://www.naturskyddsforeningen.se/vad-du-kan-gora/kalender/fjarilarnas-helg-2016-lordag-11-juni>

Nynäshamn

Apollofjäril kan ses i Stora Vika.

Söndag 12 juni

Plantera en fjärilsrestaurang

Allt i naturen hänger ihop – på något sätt. Så när man pratar om fjärilar och vad de behöver blir det naturligt att prata om pollinering och bin. Och om vad fjärilsväxterna behöver och hur växternas jord blir till. Vi planterar växter som fjärilar tycker om. Vi kommer att titta på gårdens bikupa och leta efter de som omvandlar växtdelar till mull i komposten. Vi tar upp begrepp som pollinatör, nedbrytare och kretslopp, och fundera på hur allt hänger ihop. Dagen avslutas med en tipspromenad som en

repetition och ytterligare ett tillfälle att förstå mer. Tid & plats: Kl. 12-16. Länsmansgården. Kontakt: Linda Wirén, telefon 076-421 20 34, e-post: lindamail2012@gmail.com

Österåker

Väddös okända blomsterparadis

Sedan tjugo år har Naturskyddsföreningen Roslagen slått riksrät Marn på Väddö för att hindra igenväxningen och gynna många rara växter som är beroende av slåtter eller bete. Vi tittar på orkidén flugblomster och andra växter som blommar i full prakt. I närheten finns också hagmarker med en extremt rik flora som är beroende av betande djur. Gabriel Ekman är floravaktare i området och guidar oss bland fagra ängsväxter och visar vad som händer om betet upphör.

Samling vid Senneby trädgård kl 10. Medtag fika och stövlar. Vi organiserar samäkning från Norrtälje, samling 9.30 vid parkeringen vid Roslagsjärn. Begränsat deltagarantal. Anmälan till Kajsa Nyberg, kajsa.nyberg@gmail.com, 076-329 00 01.

Roslagen

De vilda blommornas dag

Vi vandrar längs den nedlagda Eddavägslinjen där många spännande växter etablerat sig under ledning av Martin Cravener. I den vackra försommaren vandrar vi längs den nedlagda järnvägen i Djursholm - Eddavägslinjen - där många spännande växter har etablerat sig. Samling vid busshållplatsen vid rondellen, Djursholms torg, kl 9.00. Ca 4 timmar. Medtag matsäck! Kontakt: Eivor Niklasson, 08-755 42 46

Danderyd

Inventering av ängsväxter på Ekudden

Vartannat år inventerar vi växter inom vårt skötselområde på Ekudden och nu är det dags igen. Alla är välkomna, botanikkunniga som nybörjare. Mova Hebert hjälper oss att identifiera arterna. Ta med fika, kläder efter vädret, paraply kan vara bra om det regnar, gärna också bestämningsflora och lupp. Samling: Kl.10.00 vid Flatens naturservat, ängen på Ekudden vid Flatens norra strand, intill Listuddens gård. Ca 5 timmar. Cirka 2 km söder om tunnelbanestation Skarpnäck. Info: Lasse Lidgren, lasse.lidgren@pp.ephone.se, 070-278 08 16.

Stockholm / Söderort

12, 19, 23 juni

Guidning av Cikadaparken och Fjärilsträdgården

Outi Kilkki kommer visa området där Huddinges bergscikador finns och berätta om vår fjärilsträdgård. Ta gärna med fika.

Dag /Tid:

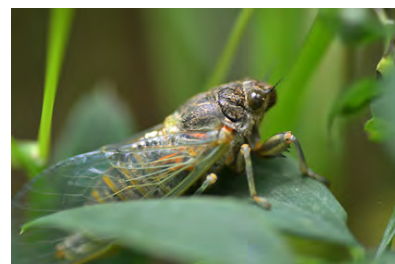
Söndag den 12 juni kl 13:00

Söndag den 19 juni kl 13:00

Torsdag den 23 juni kl 17:30

Plats: Samling vid Sundby gårds parkering. Hitta hit: Ta buss 709 till Sundby Gård eller 865 till Gladövägen Kontakt: Jessica Eklund, 073-583 50 34.

Huddinge

Bergscikada. Foto: Roland Hansson

Lördag 18 juni

Tallheden i sommarskrud

Följ med vår kunnige guide Kjell Hedberg på ett äventyr i ett kargt men förtrollande landskap bestående av helt orörd natur sedan tusentals år tillbaka. Ta med fika. Samling kl 10.30 på parkeringen vid Visättra Sportcenter. Kontakt: Kjell Hedberg, 070-590 11 43

Huddinge

Söndag 19 juni

De vilda blommornas dag - Stora Ängsnäs

Under några timmar gör vi en botanisk exkursion på ängen vid Stora Ängsnäs under ledning av botanisten Eva Grönlund. Ängen ligger vid Rödklintsvägen i Kallhäll och är en pärla bland ängar med stor artrikedom av såväl växter som insekter. Vid inventering under 2015 hittades bl.a. nattviol. Ta med flora och lupp om du har och glöm inte matsäcken. Ängen har under 2015 varit på förslag att utnyttjas för exploatering men har genom ett bra arbete av vår förening genom Allan Edblom nu blivit fredad. Vi börjar kl 10 vid transformatorstationen, Rödklintsvägen. Kontakt: Karin Hanze, 070-572 08 40.

Järfälla

De vilda blommornas dag
Promenad med Kerstin Frostberg som guide i försommarens blomsterrika marker. I samarbete med Svenska Botaniska Föreningen. Kl. 10.30-13. Information om samlingsplats: kontakta Benny Andersson, 076-108 12 47, eller titta in på kretsens hemsida någon dag innan promenaden.

Sigtunabygden

Vilda blommornas dag

Vi kommer att titta på lundvegetation och lite på de växter som finns i strandmiljöer. Vandrigen tar ca 1 timme, ingen föränmälan krävs. Guide: Sara Lundkvist.

Samling: Kl.10.00 vid Sollentunaholm, precis efter bron över järnvägen vid grindarna och ingången till Sollentunaholm. Ta dig hit: Buss 520 till Sollentuna kyrka, promenera österut mot Norrviken, gå över den lilla bron över Norrviksleden

och järnvägen. Eller ta pendeltåg till Rotebro och följ järnvägen söderut på sjösidan.

Sollentuna

De vilda blommornas dag, Adö

Syftet med dagen är att bekanta oss med den mångfald av vilda växter som finns i vår närhet. Svenska Botaniska Föreningen är medarrangör till vår utflykt. Ta med matsäck och gärna flora och lupp.

OBS! Anmälan till Linda Irebrand, 070-331 66 16 eller Michael Åkerberg, 073-067 31 28 så vi kan planera gemensam transport.

Samling kl. 10:00 på parkeringen vid Bro C (delen närmast Enköpingsvägen) för samäkning.

Upplands-Bro

STORSTOCKHOLMS NATURGUIDER TIPSAR;

FREDAG 3 JUNI TYRESTA

Mindfulness i naturen

Följ med naturhålsopedagog Bosse Rosén (Balansverkstan) på en stillsam vandring där välbefinnandet står i fokus. Du får lära dig några övningar i mindfulness som du sedan kan göra på egen hand. Samling kl 14.00 vid busshållplats Nyfors (buss 873 från Gullmarsplan kl 13.30). Ca 3 km, 3 timmar *Ingen avgift*

SÖNDAG 5 JUNI

Träsk - Långviksträsk

Pella Thiel guidar i denna vildmarksupplevelse utöver det vanliga – så nära bebyggelse och storstad.

Samling kl 10.15 vid busshpl Fårudsvägen (buss 429X från Slussen kl 9.37 mot Ingarö, återresa från busshpl Vishamn (buss 428X kl 14.41). Ca 5 km, 4,5 timmar

TORS DAGKVÄLL 9 JUNI

Kvällstjatter, Kaknäs ängar

Maria Brandt leder denna tur ut i vårkvällen för att lyssna på allt som sjunger, shirpar, kvittrar, piper, kraxar eller kanske kväker.

Samling kl 18.30 vid busshpl Kaknäs (buss 69), avslut vid Djurgårdsbrunn. Ca 3 km, 2 timmar

SÖNDAG 12 JUNI

Rågsveds friområde

Som en grön lunga mellan bostadsområden och industrimark ligger här ett kulturlandskap vid sjön Magelungens nordvästra hörn. Ett varierat landskap med bergknallar som skärmar av storstadens brus och ger rofylldhet och vildmarkskänsla. Anders Tranberg guidar.

Samling kl 10.00 utanför Rågsveds tunnelbana. Avslut vid Farsta Gård alt Farsta C. Ca 5-6 km, 4 timmar

ONSDAG KVÄLL 15 JUNI

Humlans liv, en sällsam historia, Södra Djurgården

Surret i såväl blomrabatter och fruktträd som på ängarna och i skogsglänterna har minskat, liksom fladdret kring lavendeln och kattmyntan. Varför är det så och vad kan man göra åt det? Maria Bergström leder denna vandring i humlans tecken.

Samling kl 18.00 vid busshpl Edelstams väg. Avslut i Rosendals trädgård. Ca 2-3 km, 2 timmar

SÖNDAG 19 JUNI

De vilda blommornas dag i Sandemar

Kristin Lundvall leder just vår vandring i Sandemar med dess blommande lundar och strandängar.

Samling 9.40 på naturreservatets parkering (buss 839* från Hantenterminalen kl 9.13 till busshpl Svärdsnäs viken 9.36). Ta gärna med en flora. Ca 3 km, 4 timmar. *Ingen avgift*

SÖNDAG 26 JUNI

Nattviol och spår av svin

Bornsjön, Stockholms reservvattentäkt, är helt skyddad från exploatering. Här bjuds på vildmarkskänsla i storstadens närhet. Följ med Martina Kiibus på en lite längre vandring genom skog, gläntor och sjöstrand.

Samling kl 13.00 utanför Norsborgs tunnelbana, övre uppgången. Ca 7 km, 4 timmar

Att delta kostar 100 kr, 80 kr för medlem i Naturskyddsföreningen och under 18 år fritt.

Ta med matsäck/fika för turerna över 2 timmar. Bra skor, sköna kläder och gärna kikare! Vandrigen genomförs i alla väder - ingen föränmälan behövs!

OBS! Kortade beskrivningar. Läs mer detaljer om turerna på:

www.utinaturen.nu